

Når alle sådan kan være en del af fællesskabet

"Jeg elsker, når der er nogen fællesskabsarrangementer, når alle er inviteret, og alle ligesom har mulighed for at komme, og vi sidder og hygger og nogen sidder med et lille spil, og nogen spiller volleyball, og nogen sidder på et tæppe og nogen hører musik. Altså selvfølgelig er der nogen, jeg er mere sammen med end andre, men jeg synes egentlig, mine favorittidspunkter er sådan, når alle sådan kan være en del af det."

SÅDAN SIGER en 16-årig efterskoleelev, der har været en del af undersøgelsesgruppen i et projekt fra Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet står bag. Forskerne er Maria Bruselius-Jensen, Niels Ulrik Sørensen og Noemi Katznelson.

De har spurgt 67 unge i alderen 14-19 år. De har interviewet dem enkeltvis og i små grupper, og de har alle fortalt om glæder og sorger og bekymringer i forhold til at være med eller uden for eller i periferien af ungdomslivets fællesskaber.

DER HAR været mange samtaler, hvor de unge har fortalt om fællesskaberne, de har været en del af. Det har været tidsforløb, hvor en dreng har fortalt om sine første venner i børnehaven. De har fulgt ham gennem skolen fra nulte til niende, flere og nye er kommet til, gymnasiet har givet endnu flere venner, men grundstammen fra folkeskolen har været der. Det har været et harmonisk (og inkluderende) fællesskab for ham. Andre har mere problematiske forløb, hvor de gennem hele skoletiden har været i periferien eller uden for fællesskabet, også på sit efterskoleophold. Naja siger herom: "Og så endte det faktisk med, at de sidste tre måneder, der snakkede ingen til mig overhovedet."

SOM VOKSEN (og tidligere efterskolelærer) tænker man: "Ser vi det ikke? Kan det være sådan? Kan man gribe ind?" Og som voksen (og underviser på en læreruddannelse) tænker man: Hvilken rolle kan lærerne spille? Hvordan kan lærerne (og skolen) bidrage til at de gode fællesskaber bliver

inkluderende og rummelige? Og skal voksne (og skolen) overhovedet blande sig i unges fællesskaber?

DET GIVER dette forskningsprojektet heldigvis et svar på.

Hovedpointerne bag projektet lyder således:

Fællesskaber med andre unge er helt afgørende for det gode ungdomsliv.

Ungefællesskaber er ikke én ting, men har flere former.

Unge fællesskaber er allestedsnærværende og arbejdskrævende.

Fællesskaber kan også føre til mistrivsel.

Fællesskaber kan bidrage til at skabe og forstærke ulighed.

FORSKERNE deler fællesskabsformerne op i fire forskellige konstellationer.

Der er de "Samfundsmæssige fællesskaber", der er baseret på geografi, etnicitet, køn, tro med mere, der er de "Løse forbindelser", der findes i de forskellige institutionelle sammenhænge, der er "Grupper", hvor unge mødes i et fællesskab om en interesse, en

aktivitet eller et arbejde, og der er de "Nære venskaber", de helt centrale og tætte relationer, man kan have med få, færre eller flere gode venner.

FORSKERNE giver en række opmærksomhedspunkter, som voksne (og ansvarshavende) kan lægge sig på sinde. De er følgende:

1. Tro ikke, at fællesskaber er universalløsningen på social trivsel. Glem ikke, at fællesskaber er afgørende for unge, men de er også en del af livet på godt og ondt, og nogle fællesskaber kan virke nedbrydende. Det er en stadig proces at opbygge gode fællesskaber.

2. Man skal arbejde videnskaberet. Husk at unges fællesskaber ikke er en enkelt ting, men den kommer i mange former, og det er vigtigt at være opmærksom på alle nuancer.

3. Skab fællesskaber, så der er noget for alle. Ikke alle unge har ikke samme behov. Der skal være noget for alle. Sørg for at der er adgang til fællesskaber på forskellige niveauer, så der

er noget for alle.

4. Og husk at I må og skal blande jer i de unges fællesskaber. Hjælp med til at rammesætte fællesskaber. Hvis de unge står alene med det, så kan det risikere at forstærke de eksisterende hierarkier. Der må være rummelighed, mangfoldighed og bredde i fællesskabet. Sæt fokus på værdierne i det sociale liv i gruppen.

5. Tag ansvar for unges sociale mistrivsel. Hold øje og ræk ud efter unge, der igen og igen oplever nedbrydende processer og befinder sig i periferien af fællesskaberne. Det er ikke nok at række ud til de unge. Man skal også arbejde med og støtte de unge, der bekæmper social mistrivsel.

DET ER ikke nok at give børn og unge et medlemskab til en forening eller en klub af en slags. Fællesskaber skal der arbejdes med for at de "holder". Det er et stadigt arbejde. Først og fremmest for de unge selv, men voksne kan bidrage med opmærksomhed, rammesætning og struktur. Fællesskaber er vigtige for børn og unge – og voksne.

CAROLINE på 18 år fortæller om vennegruppen som en base, der betyder, at hun altid kan vende sig mod nye mennesker i en tryk forvisning om, at hun har en backup i sin gruppe: "Jo mere tryk du er i en vennegruppe, så bliver jeg mere motiveret til båden skolen, men også til at lave nogle private ting. (...) Så man bliver mere motiveret til både klassearrangementer, men også bare skolearbejde generelt af at have en gruppe."

Bodil Christensen fra Horne ved Hirtshals underviser på læreruddannelsen i Aalborg. E-mail: boc@ucn.dk. Hjemmeside: www.bodilchristensen.dk